

VZGOJA PROSTOVOLJNIH KNJIŽNIČARJEV NA UČITELJIŠČIH

Stanje naših ljudskih knjižnic nas ne zadovoljuje. Ta ugotovitev velja še posebno za vaške knjižnice. Takšno stanje povzročajo nestalna in pomanjkljiva denarna sredstva, slabi prostori in nezadostno usposobljen knjižničarski kader.

Z zadnjim vprašanjem se je ukvarjalo Društvo bibliotekarjev Slovenije na sestanku dne 9. oktobra 1956. S strani Sveta za prosveto in kulturo se je sestanka udeležil tov. Mihelič Stane, inšpektor Sveta za šolstvo LRS.

Na tem sestanku so navzoči tovariši razpravljali o tem, kako bi najhitreje vzgojili knjižničarje volonterje za naše ljudske knjižnice na vasi. Domači zgled pa tudi zgled tujih držav, v katerih je ljudsko knjižničarstvo zelo razvito, kakor na primer v Danski, kažejo, da so se vaške knjižnice lepo razvile s pomočjo učiteljev, ki so dobili napotke za to delo že na učiteljišču.

V četrtem in petem letniku učiteljišč je v učnem načrtu določenih nekaj ur za predavanja o udejstvovanju na področju ljudsko-prosvetne dejavnosti. Dijaki na učiteljiščih poslušajo nekaj skupnih splošnih predavanj iz omenjene dejavnosti, nato pa si izberejo iz tega ožjo stroko, na primer knjižničarstvo, gledališče itd.

Takšna strokovna izobrazba pa ne bo vplivala ugodno le na dvig naših vaških ljudskih knjižnic, ampak tudi na ureditev šolarskih ljudskih knjižnic, ki so često zanemarjene in neenotno urejene. Isto velja tudi za profesorske knjižnice in se tudi pri profesorjih in še predvsem slavistih pograša vsaj osnovno znanje o ureditvi knjižnice.

Razprava na sestanku je tudi pokazala, da na terenu niso razčiščena načela o nabavni politiki v šolarski, ljudski in profesorski knjižnici. V šolarskih knjižnicah so predvsem potrebne knjige, predpisane za obvezno čtivo, ljudska nabavlja vso ostalo literaturo, profesorske knjižnice pa knjige, ki so potrebne za izpopolnjevanje v njihovih strokah. Navzoči tovariši so predlagali, naj bi DBS izdalo kratka navodila o ureditvi knjižnic s potrebnim pojasnilom o nabavni politiki omenjenih knjižnic.

Glede pouka na učiteljiščih imamo že nekaj izkušenj. Pred nekaj leti je or-

ganizirala ljudska prosveta tečaje o ureditvi ljudskih knjižnic. Bili so za dijake neobvezni in sicer v popoldanskih urah. V glavnem ti tečaji niso uspeli, ker se jih je udeležilo premajhno število dijakov. Razen tega so bili tečaji preveč kratkotrajni, da bi lahko bili učinkoviti. Izkazalo se je tudi, da je pri teoretičnem pouku iz knjižničarstva nujna praksa v knjižnici. Zaradi tega je nujno, da se knjižničarstvo uvede v učiteljišča kot stalen predmet in da je združen s prakso v šolski ali kaki drugi knjižnici.

DBS bo z Zvezo delavsko-prosvetnih društev Svoboda izdelalo program za knjižničarska predavanja, ki bodo obsegala tudi ureditev strokovnih knjižnic, in ga nato predložila Svetu za prosveto in kulturo LRS. Da ne bi bilo letošnje leto v tem smislu izgubljeno, so na sestanku predavatelji-bibliotekarji že proučili in odobrili program predavanj o ureditvi ljudskih knjižnic, ki se naj bi začel na učiteljiščih čimprej izvajati.

Predavanja iz bibliotekarstva na učiteljiščih - (Program).

1. ura Organizacija znanstvenih in ljudskih knjižnic v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Povezava znanstvenih in ljudskih knjižnic.
2. ura 0 ljudskih knjižnicah na splošno glede na nastanek in razvoj. Naloge in vrste ljudskih knjižnic s posebnim ozirom na šolarske in učiteljske knjižnice. Sindikalne in bolniške knjižnice.
3. ura Dva sistema ureditve v ljudskih knjižnicah: pultni sistem in sistem svobodnega pristopa. Značilnosti enega in drugega sistema. Prednosti svobodnega pristopa.
4. ura Prostor in oprema glede na oba sistema. Izposojavalni prostor, skladišča, čitalnica.
5. ura Nabavna politika. Pomagala: časniki, časopisi, katalogi, bibliografije. Naloge založb.
6. ura Decimalna klasifikacija.
7. ura Pregled in žigosanje knjig. Vpis v inventarno knjigo (knjige in periodika) .
8. ura Vpis v inventarno knjigo.

9. ura Signatura. Oprema knjige (knjižni listek, etiketa, signatura pred naslovnim listom in na hrbtni strani naslovnega lista).
10. ura Signiranje. Katalogizacija - abecedni imenski in stvarni katalog.
11. ura Katalogizacija.
12. ura Katalogizacija.
13. ura Katalogizacija.
14. ura Katalogizacija.
15. ura Ureditev abecednega imenskega kataloga in sistematičnega kataloga za bralce (decimalna klasifikacija). Knjigovez in knjižnična higiena.
16. ura Vpis bralca. Knjižnični poslovni red.
17. ura Izposojanje knjig v mali in veliki knjižnici. Tehnični postopek glede na bralca in knjižničarja.
18. ura Upravno delo. Statistika. Blagajna. Proračun.
19. ura Tipologija mladega bralca in postrežba.
20. ura Tipologija odraslega bralca in postrežba.

V i r i :

K n j i g e :

1. Bach, Charles Henri & Yvonne Oddon: Petit guide du bibliothecaire. Paris 1952.
2. Berberovič, Esad: biblioteke i rad u njima. Sarajevo 1953. (cir.)
3. Perlič, Zlata & Marko Oreškovič: Biblioteke i njihovo uredenje. Zagreb 1952.
4. Pirjevec, Avgust: Knjižnice in knjižničarsko delo. V Celju 1940.
5. Polužanski, Dragisa: Narodne knjižnice i čitaonice. Beograd 1953. (Biblioteka za narodno prosvetovanje. 1,) /cir./
6. Pregelj, Bogo: Delo knjižničarja v ljudski knjižnici. Ljubljana 1950. Ref.: Mara Šlajpah. Obzornik 1950, 503-506.

Č l a n k i :

1. Menaše, Helena: Ljudske knjižnice v Veliki britaniji. Naši razgledi, 1954, št. 23; 1955, št 1.
2. Smasek, Emil: Ljudske knjižnice v Hamburgu. Obzornik, 1952, št. 7.
3. Šilih, Avgust: Nekaj misli o psihologiji bralca. Knjiga 54, št. 11, št. 12.
4. Šlajpah, Mara: Ljudske knjižnice pri nas in po svetu. Obzornik, 1956, št. 5.
5. Zorn, Jože: Ljudske knjižnice na Danskem. Naši razgledi, 1953, št. 11, št. 12.
6. Žlebnik, Leon: Nekaj psiholoških vprašanj v zvezi s knjižničarstvom. Socialistična misel, 1955, št. 10

Mara Šlajpah - Zorn